

utrymme och fruktbarhet, och således göra en ökad spanmålsinförsel för dem nödvändig. Det torde dock vara obestridligt, att detta förutsätter andra näringskällor i dessa samma länder, hvilka kunna göra spanmålsinförseln i desamma möjlig. Antagas kan det också, att man derstädes likasåväl som hos oss känner, att jordbruket bör vara hvarje lands hufvudnäring, och att äfven nödvändigheten öfverallt vid en ökad folkmängd förer till dettas fullkommande. Men om det verkligen blir otillräckligt för ett lands behof, och hvarken boskaps-skötsel, såsom i Schweiz, eller skogar och fiske, såsom i Norrige, eller rika grufvor, såsom till en del i England och i ett par af Österrikes provinser, gifva tillfälle till en stadigvarande inkomst för det ifrågavarande landet, så synes det säkert, att endast utflyttningar kunna rädda dess befolkning från hungersdöden.

Förutses kan väl, att Europa länge skall förblifva en stor manufakturstad för öfriga verldsdelar, sedan industriens utveckling i alla dessa stater mer och mer försvårat det ömsesidiga utbytet af manufakturvaror. Huru litet dock en på manufaktur grundad industri förmår förekomma behof och elände visar tillståndet i England. Föga skall någonsin ett land i Europa ega en större marknad för sina produkter utom denna verldsdel, än England nu besitter den i sina ofantliga kolonier. Och om likväl detta land lider af öfverproduktion och saknad afsättning, så skall detta öde så mycket lättare träffa hvarje annan stat i Europa.

Den värde Ins-s förhoppningar på en med tiden ökad möjlighet att från Finland afsätta spanmål till andra länder i Europa synas derföre fullkomligt illusoriska. De stå också i strid både med Ins-s eget yrkande, att jordbruket i hvarje land är den enda säkra grundvalen för dess välstånd, och i strid med erfarenheten, hvilken isynnerhet under detta sekels decennier, och vid en raskt tilltagande befolkning i alla Europas stater, bevisat raka motsatsen af, hvad den värda Ins. hoppas. Och till allt detta kommer ännu det förhållande, att endast få länder konsumera de arter af säd, Finland förmår framalstra, då afgjordt torde vara, det hvete aldrig kan odlas i Finland af den beskaffenhet, att det kunde hafva afsättning på Europas sydligare länder.

Ins. medgifver kanske således sanningen af den redan länge yrkade satsen, som äfven varit vår, att manufaktur böra uppmuntras, just derföre att jordbruket eljest saknar uppmuntran, emedan dess produkter *icke* kunna finna afsättning utom landet, men jordbrukaren genom den arbetsförtjenst, manufakturerna bereda en del af befolkningen, och genom råämnens användande kan finna afnämare i närmaste småstad.

Den enda spanmålsutförsel, som ännu återstår för landet, och som möjligen i en framtid ännu kan stiga, är exporten till utsäde på Ryssland och södra Sverige, hvilken äfven i sednaste år icke varit alldeles obetydlig, men likväl föga någonsin kan komma att i högre grad verka för det inhemska åkerbrukets förkofran.

93 OM FINSKA LITTERATUR SÄLLSKAPET SÅSOM LÄRDT SÄLLSKAP.

Saima n:o 15 11. IV 1844

För att öfvertyga Hrre i Morgonbladet, att Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran stadgar äro oss tillgängliga, och för att dermed tjena dem, hvilka ämnet tilläfvtyrs är obekant, vilja vi här citera första § af dessa

stadgar:

»Aldenstund Sällskapets bestämmelse är, att understödja allt, hvad till kännedom af Fosterlandet och uppodlingen af Finska språket bidrager; ty skall i sådant afseende Sällskapet

1:o Samla, så vidt sig göra låter, ej mindre alla de, vare sig tryckta eller handskrifna arbeten, som redan finnas, eller framdeles tillkomma och angå Finlands häfder, den inhemska Skaldekonsten, Mythologien, Geografien, Statistiken, Språkets bearbetning med mera, hvad Finland röra kan, ehvad de å Finska eller något annat tungomål författade äro, än och Finska sånger, Traditioner och Antiquiteter, äfvensom hvarje arbete af hvad innehåll som helst, då det på Finska är sammanfattadt; samt, enär materialier och penningetillgångar sådant tillåta, så väl till trycket befordra slika eller andra nyttiga arbeten, som ock utgifva en Tidskrift för Finska Historien, Språket och Litteraturen.

10

2:o Medelst utfästade af Honorarier uppmuntra skickliga män till författande af arbeten i ofvannämnde ämnen, äfvensom till öfversättande på Finska af ej mindre tjenliga Folkskrifter än andra, för bildade Läsare ämnade böcker; och

3:o Utsätta prisfrågor i ämnen som röra Finlands Häfder, Språk och Litteratur.»

20

Så lyder den §, som antyder Sällskapets sträfvanden. Att bland dessa uppläsandet af afhandlingar vid Sällskapets sammankomster icke nämnes, är i vår tanke i sin ordning. De Sällskapets ledamöter, hvilka vistas i Helsingfors och bevista sammankomsterna, kunna icke anses annorlunda än såsom ett förvaltande Utskott, hvilket det tillhörer att mottaga och vårda till Sällskapet gjorda gåfvor i manuskript och böcker samt de årliga bidragen i penningar, att pröfva, med Honorarier belöna och utgifva inkomna skrifter, att utsätta prisfrågor, bedöma och belöna de afgifna svaren. Vill Förvaltningen konstituera sig till ett lärdt Sällskap, som ex officio hörer åtskilliga dess ledamöter i tur uppläsa hvarjehanda Dissertationer, så går den helt och hållet utom Stadgarnes föreskrift.

30

Fastän detta icke är likgiltigt, vore afvikelsen likväl mera ursäktad, om derigenom Sällskapets ändamål befrämjades. Men tyvärr skall en sådan riktning försätta detsamma i det letargiska tillstånd, hvari alla dylika lärda och vittra societeter inom korrt pläga försjunka.

Hvarjehanda kan derom sägas; men människan är nu en gång så beskaffad, att hennes sinnliga natur fordrar näring af det mest andliga. Ingen predikant är numera en tälsömmare såsom Paulus. Hvarje herde har rättvist anspråk att få klippa sina får. Tysklands för vetenskapen ifriga och flitiga Professorer bjuda det sämsta på de offentliga föreläsningarne och spara sitt goda till de enskilda, betalade. Ledamoten af en lärd eller vitter societet ger för denna till spillo de stycken, hvilka hans förläggare icke vill betala. Endast i de furstliga vetenskapsakademierna, der hvarje ledamot åtnjuter sin förtjenta lön och genom sitt arbete kan förvärfa sig särskilda belöningar, der bjuda sammanträdena något, som förtjenar deltagande. Dessutom blir här det föredrag, som förtjenar uppmärksamhet, alltid genom tryck meddeladt åt en större allmänhet och ger så Författaren ett visst namn. Men äfven här finner man, att en utmärkt författares bästa arbeten aldrig ingå i Akademiens annaler. Deremot förhålla öfriga associationer, i hvilka intet matnyttigt och ingen ryktbarhet, utan endast ledamöternas torra komplimanger kunna förtjenas, snart i tråk och glömska. Endast en förening af varma, unga män med lika sträfvanden ses stundom hålla sig uppe och verka godt – tills äfven bland dem hvar och en från svärmande drömmar och

40

50

förhoppningar vänder åter till lifvets verklighet och arrangerar sig på sitt håll. – Man kan förargas öfver vårt torra sätt att härom förmäla, men detta förändrar intet i hvad som är. Vi kunde utan farhåga lofva återtaga allt det anförda, om vid Finska Litteratur-Sällskapets sammankomster i tre års tid Afhandlingar uppläsas, så beskaffade, att de kunna öfverlemnas åt offentligheten. Och vi tro nästan, att man vid ett sådant vilkor gerna kunde räkna två år mindre. Låt se!

Nu innehålla Sällskapets stadgar i § 5 också följande:

10 »Hvarje är afgifve Sällskapet till Allmänheten i *tryck* berättelse om *sina göromål*, och meddele kännedom om sina Fonders tillstånd och förvaltning.»

Om och när detta skett, lemne vi derhän. Men detta det förvaltande Utskottets åliggande förbjuder ingalunda att vid årets början meddela frånvarande och utom Helsingfors boende ledamöter planen för Sällskapets hufvudsakliga verksamhet. Är kunskapen om Stadgarnes lydelse tillräcklig i sednare hänseendet, så är den det äfven i allmänhet, och den, som eger »sakkännedom» och »eftertanke», kan förklara: Stadgarne utvisa, hvilka Sällskapets göromål under det förflutna året varit. Det är icke ett tomt infall, som förmått oss att härom väcka
20 fråga, utan vi våga tro, att ett sådant meddelande skulle kunna lifva de mera bildade i landet till ett varmare deltagande för Sällskapets sträfvanden.

Om det i ett sådant Sällskapets meddelande skulle heta: »Sällskapet har för afsigt under detta år utgifva en Finsk tidskrift för folket, och har för detta ändamål engagerat tvenne skickliga redaktörer; Sällskapet eger vidare tillfälle att låta härtill skicklig man utarbete åtskilliga läroböcker på Finska språket, men saknar tillräckliga fonder till förslagens utförande och anhåller derföre vänligen, att ledamöter i landsorten ville hvar i sin stad genom insamlande af penningbidrag
30 understödja företaget»; om detta finge läsas i Sällskapets årsberättelse, så kunna vi icke anse, att Sällskapets värdighet derigenom skulle nedsättas. Felades medel till dessa och dylika företag, så vore skammen hvarje bildad Finnes, icke Sällskapets, och aldraminst Förvaltningens.

Med ett ord: Sällskapets stadgar visa tydligen, att dess stiftare icke afsett att bilda ett talande och skrifvande lärdt samfund, utan gjort till Sällskapets hufvudändamål, att uppmuntra patriotiska och skickliga män till författande af skrifter af Fosterländsk syftning i afseende å innehåll eller språk eller bådadera. För att finna detta, fordras ringa
40 »sakkännedom», och för att högeligen gilla det ganska måttlig »eftertanke.»

Förrän vi sluta, vilje vi ännu tillägga några ord om Sällskapets pekuniära ställning, sådan den i Morgonbl. finnes framställd. Det är i sanning illa nog, att bland Sällskapets beräknade tillgångar *tre sjunde-delar* utgöras af »resterande Ledamots-afgifter.» Vi lägga detta Sällskapets ledamöter på hjertat, emedan förhållandet, om också vålladt af församling, icke af dålig vilja, ingalunda pryder sin plats i Sällskapets räkenskaper. Också ser det väl njuggt ut, att hela inkomsten af bidrag för det förflutna året utgjort endast 398 R:1 B:o Assign. Äfven Sällskapets hela tillgängliga kapital ungefär 7 000 R:1 samma mynt är
50 en småsak, lika med priset för ett dussin måttliga supeer, sådane dessa nu och då serveras öfverallt i landet. Skulle väl patriotismen fåfängt anlitas för dess förökande till en anständig summa?

Den som i det anförda ser någon missaktning för de fosterlandet och dess litteratur älskande, värdige män, hvilka hittills ledt och ännu leda Sällskapets angelägenheter, han har deruti inlagt en sådan betydelse.